

לקט אמרות
 חז"ל, רעיונות,
 עובדות והנהגות
 מגדולי ישראל,
 על מדות טובות
 שצביאות
 לאהבת הזולת,
 הנלמדות
 מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
 כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
 © אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
 בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
 רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש יג מנחם אב תשע"א שבת - ירושלים 6:51 תל-אביב 7:06 חיפה 6:58 מוצ"ש - ירושלים 8:04 תל-אביב 8:07 חיפה 8:07 ר"ת 8:42

פרשת ואתחנן

כיבוד אב ואם

"אין רצוני למנוע ממנו את המצוה..."
 בכל יום, לעת ערב, היה הגאון בעל הכתב סופר בא לפני אביו החתם סופר, ועוזר לו ללבוש את מעילו העליון בצאתו לבית המדרש, כדי לקיים מצות כיבוד אב.
אמר על כך החתם סופר: "הרי אסור להשתמש אף בשונה הלכות (מגילה כח:) ומכל שכן בתלמיד חכם גדול כמוהו. אלא שאין רצוני למנוע ממנו מצות כיבוד אב!".
חוט המשולש החדש - הגדת הח"ס

המחזה שכה ציער את הגרש"ז אויערבאך
כשהלך פעם הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל ביום השבת בחוצות שערי חסד, ראה את אחד מאנשי המקום סוחר ספסל בעוד בניו הבחורים פוסעים אחריו, מבלי לסייע בעדו.
השתומם רבי שלמה זלמן לנוכח המחזה המוזר ושאל אותם מדוע אינם עוזרים לאביהם בנשיאת הספסל? הם ענו לו בפשטות שאינם מטלטלים בשבת [מחמת חומרא]...
תשובה זו של הבנים, גרמה לעגמת נפש עמוקה לרבי שלמה זלמן, והוציאה אותו משלוות רוחו במשך זמן ניכר, ועד כדי כך הגיעו הדברים אשר מרוב צער לא היה מסוגל יום או יומיים לאחר מכן להשמיע את שיעורו.
חיכו ממתקים - רס

מצה חמורה ונשגבה זו של כיבוד אב ואם, נלמדת מהפסוק: **"כבד את אביך ואת אמך כאשר ציוך ה' אלוך למען יאריכון ימך ולמען יטב לך"** (פרק ה"טז)

ואמרו חז"ל: כיבוד אב ואם הוא אחד מן הדברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, דכתיב ביה למען יאריכון ימך ולמען יטב לך (קידושין מ.).

הרמב"ן ז"ל כותב בפירושו שהכתוב הזהיר על כיבוד הורים מפני שהם שותפים ליצירתו של האדם כמו הקב"ה. ותמה על כך **החתם סופר** (בספרו עה"ת) הרי מבואר בגמרא (עירובין ג:) נמנו וגמרו שנוח לו לאדם שלא נברא משנברא, והיאך יחזיק להורים טובה על בריאתו?! **אלא** התשובה היא כפי שכבר כתבו התוספות (שם) במה דברים אמורים שנוח לו שלא נברא משנברא, זהו בסתם בני אדם, אבל עבדי ה' אשרי להם ולדורם. ועל כך מברכים אנו: "ברוך הוא אלוהינו שבראנו לכבודו".

יוצא איפוא, כי לאחר קבלת עול מלכות שמים בפסוק "אנכי ה' אלוך... לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני"... ואחרי הפסוק "זכור את יום השבת לקדשו" וגו' שהיא אות בינינו לבוראנו, הרי אנו עבדים לה', וממילא נוח לנו שנבראנו, ואראז עלינו לכבד את הורינו שהביאונו לעולם הזה שעל ידו ננחל ונזכה לעולם הבא.

יש לדון: האם מותר לכבד אביו רשע? מצינו בנידון זה מחלוקת **הרמב"ם** והטור. לדעת הרמב"ם (פ"ו מהלכות ממרים הל' יא) אפילו היה אביו רשע ובעל עבירות מכבדו ומתיירא ממנו. אכן לדעת הטור אינו מחוייב בכבוד אביו רשע. וראיתו, ממה שאמרו בגמרא (ב"ק צד:): שהבנים חייבים להחזיר דמים של ריבית שהשאיר אביהם שמת, מפני כבוד אביהם, ושואלת הגמרא: הרי הוא רשע ואינו "עושה מעשה עמך" ומדוע חייבים בכבודו? ומתרצת הגמרא שעשה תשובה קודם שמת ולא הספיק להחזיר את הדמים. הרי מכאן ראייה שאלמלא שעושה תשובה אינם חייבים בכבודו.

לאור זאת, היאך ניישב את שיטת הרמב"ם הסובר שחייב לכבד את אביו רשע והרי מראהו זו של ריבית משמע לכאורה שלא כדבריו?

ונראה ליישב את שיטתו עפ"י דברי הגמרא (קידושין מט:): האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאני צדיק, אעפ"י שהוא רשע מקודשת, שמא הרהר תשובה בלבו. א"כ נוכל לומר גם כאן לדעת הרמב"ם שחייב לכבד את אביו אף אם הוא רשע ובעל עבירות משום שמא הרהר תשובה בלבו ונמצא שאינו רשע נוגם אם יש אצלו עתה כסף של גזל או ריבית עדיין יתכן שלא הספיק להחזיר, אמנם לפי"ז, אם מצהיר האב להדיא שמתכוון בזדון לעמוד ברשתו, יתכן שאף לדעת הרמב"ם אין צריך לכבדו. וצ"ע.

"לא תחמוד... ולא תתאוה"

להסתפק ולשמוח בחלקו ולא לחמוד ולהתאוות את של חברו !

נלמד מהפסוק: "ולא תחמוד... ולא תתאוה בית רעך שדהו... וכל אשר לרעך" (פרק היח)

ו**כתב רש"י**: "ולא תתאוה" - לא תירוג אף הוא לשון חמדה כמו: "נחמד למראה" (בראשית ב) דמתרגמינן דמרגג למחזי. עכ"ל. ומשמע דרש"י סבירא ליה ש"לא תחמוד" [האמור בפרשת יתרו] ו"לא תתאוה" [האמור כאן] לאו אחד הם. וכן הוכיח הסמ"ג. ואולם במכילתא אמרו: נאמר כאן [בפרשת יתרו] "לא תחמוד" ולהלן [בפרשת ואתחנן] הוא אומר "ולא תתאוה" לחייב על התאוה בפני עצמה ועל החימוד בפני עצמו. ומה החילוק ביניהם? ביאר הרמב"ם: אם ראה דבר יפה אצל חברו והתאוה בו במחשבתו, עבר ב"לא תתאוה" ואם פועל אצל חברו שימכרנה לו וכדומה, עבר ב"לא תחמוד" (ספר המצוות - לאוין רס"ו)

האם ראוי "לדרוש" דירה מההורים?

נשאל הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: היות ובזמנינו ישנם בני ישיבות הרואים את חבריהם מקבלים דירה לנישואיהם ומתאים גם הם לקבל דירה, שאז, לטענתם, יוכלו ללמוד תורה בהרחבת הדעת, האם ראוי "לדרוש" זאת מההורים [עפי"ר מהורי הבת], ובמיוחד כאשר ההורים חיים אף הם בדוחק?

והשיב: לדרוש ברור שאסור. ובוודאי כל אחד צריך להסתפק במועט ההכרחי, ולהשתדל לקחת על עצמו כמה שיכול יותר, ובלבד שלא ישעבד את ההורים ליטול על עצמם עול הוצאותיו. אלא שהבעיה כיום אינה מתחילה דוקא מן הבחורים. הרבה פעמים ההורים רוצים לסדר את בניהם ובנותיהם על צד הרחבות ונוטלים על עצמם עול שאינם יכולים לעמוד בו. (עפ"י ספר דרכי החיים).

יש בנותן ענין להביא קטעים נוספים מתוך דבריו של הגרמ"י ליפקוביץ בגנות המותרות ובמעלת ההסתפקות במועט. במכתבו שפורסם בציבור (אייר תשס"ג) כתב בין היתר את הדברים הבאים:

"**והנה** מצד התקופה של עשרות השנים האחרונות שהשתנה דרך החיים. הורגלו למותרות בכל השטחים, בביגוד, ברהיטים, בחתונות ובדירות... התחרות גדולה מאד בין איש לרעהו, עד שכולם משתוים זה לזה, אף מי שאין לו משתוה למי שיש לו".

"**שלח** לנו הבורא ית"ש גזירות אלו של הקיצוצים ע"י אלו שכוונתם בזה למעט ח"ו לומדי התורה ולהביא משפחות רבות לחסר פת לחם בביתם, במטרה ללמד אותנו דעה לשוב לדרכי החיים הקודמים, ולנסות אותנו האם נעמוד בנסיון ונאחוז בקרני המזבח, מזבח עמלי התורה ולא נתרפה מלימודה. והוא מה שאנו אומרים וממכה עצמה מתקן רטיה".

לעמוד בנסיון של זמנינו - לימוד תורה מתוך הדחק

באחת משיחותיו ברבים אמר הגרמ"י ליפקוביץ בין היתר את הדברים הבאים: "התחרות בחיי העולם הזה שיש היום ברמת חיי המשפחות הוא נורא ואיום! רואים שאפילו עניי בישראל רוצה לערוך שמחות כמו עשיר. אין זאת אלא שהקנאה והתאוה מוציאים את האדם מן העולם. עלינו לעזוב את התחרות בעניני העולם הזה, ולעמוד בנסיון של חיי תורה מתוך דחקות, שזה הנסיון שלנו כעת. והתכלית הוא לעמוד בנסיון, ועוד אדרבה, להתרומם מן הנסיון לחיות כמו בדורות הקודמים - תורה מתוך הדחק".

בהזדמנות מסוימת סיפרו לפני רבי מיכל יהודה בשבח זוג צעיר שהסכים לגור בדירה טובה אבל פשוטה ובקומת קרקע. השיב על כך: "מעלות חדשות יש היום... אם זו מעלתם, הרי מצבם גרוע..."

ופעם אמר רבי מיכל יהודה באחת משיחותיו: **הטור** בתחילת הלכות שבת מביא את דברי חז"ל "עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות". ושאל הטור את אביו **הרא"ש** על עצמו, האם גם הוא נכלל באלו שנאמר עליהם "עשה שבתך חול" או שמא מותר לו להצטרך לבריות כיון שאפילו לעשות שבת חול אין בידו... נורא הוא למתבונן באיזה מצב למד "הטור" תורה, ומה קיבלו מזה כלל ישראל. זוהי תורה הנלמדת מתוך הדחק!

דירה של "כבוד התורה"...

סיפר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: "ביקרתי פעם בביתו של הגאון מטעפליק - הגרש"א פולונסקי זצ"ל שהיה מגאוני דורינו, הוא דר בדירת מרתף בשכונת "בית ישראל". מי גשמים דלפו לתוך הדירה. ודיבר הגאון על כך שעוטפים את הנאות מותרות העולם הזה באיצטלא של כבוד התורה, כדירה גדולה ומפוארה. אומרים שזה כבוד התורה".

"**עוד** נשאר אצלי הטעם איך שדיבר על זה בביטול ובמחי יד ואמר: "דירה זו במצב זה שדולפים בה מי גשמים, היא היא כבוד התורה!"

דרכי החיים

"די לי בשיירי הלחם היבש"...

הסתפקותו במועט של כ"ק האדמו"ר מזוועהיל - **רבי שלמה** זצ"ל הייתה לשם דבר. הוא היה מסתפק במאכלו משיירי לחם יבש... שהשאירו על שולחנו ילדים שהוא אירחם בביתו.

פעם ביקר הרבי באחד ממוסדות החינוך שנשא בעול קיומם, וביקש לאכול. חרדו לקראתו והציעו לפניו את מיטב התבשילים, אף כי לא ידעו שהוא המחזיק את המוסד. אך הוא סירב וליקט לעצמו מעט משיירי הלחם שהשאירו ילדי המוסד... תמחו בפניו: "הכיצד? הרי זה לחם יבש...!" פטרם הרבי במנוח ראש: "זה לחם של צאן קדשים"...!

צדיק יסוד עולם - זוועהיל

רק לא רהיטים חדשים...

סיפר הרה"ג רבי נתן איינפלד שליט"א: כאשר עבר הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל להתגורר בדירתו אשר בבורו-פארק, קנו לו מקורביו רהיטים חדשים כנוסח אמריקה...

כשהגיע רבי אהרן לדירה וראה את הרהיטים, הכריז שאינו נכנס לדירה עד שיוציאו את הרהיטים החדשים... כמובן היו מוכרחים להוציאם ולא עזרו כל הבקשות והתחנונים של העסקנים...

שיחות חיים

"אתה לא עני..."

אדם התלונן בפני כ"ק האדמו"ר רבי יעקב **מרדזמין** זצ"ל על עונוי הגדול ועל המחסור המעיק עליו מאוד... שאל אותו הרב: "ותאבון יש לך?" - "כן" - השיב האיש. הוסיף הרבי ושאל: "ואשתך גם היא ברוכה בתאבון?" "כן, ב"ה" - השיב.

חייך רבי יעקב ואמר: "אם כן אינך עני כלל ועיקר. אתמול, למשל, היה אצלי עשיר, שטח לפני את צרותיו, שש מאות רובל פיזר לרופאים ולתרופות כדי להחזיר את התאבון לאשתו, הרי לך כבר אלף ומאתים רובל שחסכת לעצמך, מחיר התאבון שלך ושל אשתך..."

חסידי מספרים

הוזהרנו שלא לפגוע בכבודם של תלמידי חכמים!

נלמד מהפסוק: "את ה' אלוקיך תירא" (פרק ו-יג)

ואמרו חז"ל: שמעון העמסוני, ואמרי לה נחמיה העמסוני, היה דורש כל אתין שבתורה, כיוון שהגיע ל"את ה' אלוקיך תירא" פירש... עד שבא רבי עקיבא ולימד: "את ה' אלוקיך תירא" - לרבות תלמידי חכמים (פסחים כח: ב"ק מא. קידושין נז.). וכתב בעל הטורים: "תירא" בגימטריה "תלמידי חכמים". ואמרו חז"ל (סנהדרין צט:): מיהו אפיקורס? זה המבזה תלמיד חכם. והמבזה תלמיד חכם הריהו מבזה דבר ה' ואין לו חלק לעולם הבא. וכן אמרו חז"ל (שבת קיט:): לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביזו בה תלמידי חכמים.

שנינו במשנה במסכת אבות (פ"ב משנה י'): "והוי מתחמם כנגד אורן של חכמים והוי זהיר בגחלתן שלא תכוה - שנשיכתן נשיכת שועל ועקיצתן עקיצת עקרב ולחישתן לחישת שרף, וכל דבריהם כגחלי אש".

ביאור הדברים הובא **במעם לועז**: אם לא תהיה זהיר בכבוד חכמים כראוי, הם עלולים לפגוע בך, ונשיכתן נשיכת שועל עד העצם, ששיניו דקות ועקומות, כך קשה נשיכתן של חכמים. ועוד: כשם שנשיכת שועל אין אדם מרגיש בצער מיד אלא לאחר זמן, כך היא נשיכת החכמים, שלשעה נדמה שאין בה ממש, אבל מרגישים חומרתה במשך הזמן. ועקיצתן עקיצת עקרב שארסו ממית האדם. ולחישתן לחישת שרף - שדומה ההבל של דברי חכמים כהבל של נחש שהבלו ממית אדם. ויש מפרשים שג' דברים אלו כנגד ג' העונשים של חכמים: נידוי, חרם ושמטא.

העובר על דברי חכמים אין רפואה לנשיכתו

הגמרא (שבת קט:): מלמדת מהי רפואתו של מי שהכישו נחש: יביא עובר של חמורה לבנה ויקרעו ויניחיהו עליו, ואולם כל זאת בתנאי שאמו לא נמצאת טריפה [שחולה בחולי שתמות בו] שכן אם נמצאה טריפה, אזי לא תועיל הרפואה.

ומספרת שם הגמרא על אדם יהודי שהיה מושל בעיר פומבדיתא [מטעם המלכות] שנשכו נחש. לקחו לרפואתו שלוש עשרה חמורות לבנות שהיו מעוברות וקרעו אותן כדי לקחת את עובריהן לרפואתו. ואולם נמצאו כולן טריפות [ואז לא מועילה הרפואה]. והנה מצאו עוד חמורה אחת בקצה השני של העיר פומבדיתא אבל עד שהלכו להביא משם אכל אותה האריה [והבינו שמאת ה' היתה זאת למנוע רפואתו].

הגיב אביי על מעשה זה ואמר: יתכן ש"נחש החכמים" הוא שהכישו... והיינו שמא הכישו נחש משום שעבר על גזירת חכמים שעל כך אמרו שאין רפואה לנשיכתו וכמו שכתוב (קהלת יח) "ופורץ גדר ישכנו נחש" ולכן באורח פלא לא נמצאה לו תרופה. ואכן התברר שאביי צדק בהשערותו, משום שלאחר מותו של רב גזר רב יצחק בר ביסנא גזירה מסויימת והלך אותו אדם ועבר על הגזירה, ועל כן נשכו הנחש ומת. נמצאנו למדים עד כמה יש להקפיד ולהזהר בדברי חכמים ובגזירותיהם.

מדוע הצדיקים נתפסים בעוון הדור?

במגילת איכה קראנו בצום ת"ב: "איכה יועם זהב ישנא הכתם הטוב תשתפכנה אבני קודש"... ובמדרש איכה דרשו ש"אבני קודש" - אלו תלמידי חכמים. והקשה בספר **תכלת מרדכי**: מדוע נתפסין החכמים והצדיקים בעוון הדור, הרי מדין תורה "אין בעל חוב גובה אלא מן הזיבורית" (גיטין נ.) ומדוע גובה הקב"ה חובו שיש לו על ישראל מן העידית - אלו הצדיקים שבדור?!

אלא התרוץ הוא - בדרך צחות - כי מעוונות הדור הוא שמבזים ומזלזלים בצדיקי הדור ומחשיבים אותם ל"זיבורית" וממילא גורמים שיוכל הקב"ה לגבותם בחובו.

לפיז' ביאר הגאון רבי שאול בראך זצ"ל את הפסוק הבא אחריו: "בני ציון היקרים המסולאים בפז איכה נחשבו לנבלי חרש"... שזהו תרוץ על השאלה שבפסוק הראשון "איכה יועם זהב" וכו'? והתשובה: משם "שנחשבו לנבלי חרש" [כזיבורית] ולכן גובם הקב"ה בחובם.

"הוי זהיר בגחלתן"...

מעשה בספר יהודי שהפעיל את מספרתו בשבת קודש. ביקש ממנו הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל בדברי נועם שלא יחלל את השבת בפלטריין של מלך, ואל יהיה פורץ גדר ראשון בענף זה.

החציף הלה את פניו נגד רבי יוסף חיים והודיע בנחרצות כי לא יסגור את המספרה. נתרגש רבי יוסף חיים והפליט: "אבל בשבוע הבא תהיה כבר המספרה סגורה!"...

באמצע השבוע מתה בתו הקטנה של אותו פורץ גדר, והיה הדבר לשיחה בפי כל. **האיש** עה"ח

כבוד חכמים ינחלו

אברך בן תורה, שנהג לומר שיעור ברבים באחד מבתי כנסיות, שימש כתובת לקובלנא מפי אחד הגבאים, והתפתח ביניהם דין ודברים ללא סוף, עד שהחליטו לשטוח טענותיהם בפני הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל.

כאשר נכנסו אצלו, רכן הגבאי לנשק ידיו ולברכו שלום, והניח לו. אולם כשניגש אליו האברך ורצה גם כן לנשק ידיו, לא הניחו בשום אופן, באמרו: "חלילה, הלא הנך תלמיד חכם..."

יחסו זה כלפי אותו אברך בן תורה, ריכך על אתר את ליבו של הגבאי, ולא היה צורך יותר לשכנע אותו, שיהיה נכנע לתלמיד חכם וינהג בו כבוד.

וזאת ליהודה

דינו של הפוגע בכבוד הרב

סיפר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: "בצעירותי לפני בר-מצוה, כשלמדתי בעיירה ראקוב, היה שם חצר עם בתי כנסיות. שבת אחת התפללתי שם בבית המדרש הישן והיה שם דיון איזה רופא להביא לעיירה.

"**והנה** תוך כדי הדיון היה שם אדם שהתחצף לרב העירה הצעיר, הגאון רבי ישראל הלפרין זצ"ל. פנה הרב לציבור והכריז בזה הלשון: "הודים! אסור לעמוד בתוך ד' אמותיו"! מיד התחילו דחיפות והכל ברחו ממנו.

"**יצא** האיש ופנה לבית המדרש המרכזי של העיירה, אך מששמעו שם על הכרזתו של הרב מיד ברחו ממנו האנשים, וכך גם ברחובות העיירה, כל מקום שהלך ברחו ממנו. כדי שלא יעמדו בד' אמותיו כהכרזת הרב.

"**אך** המחוצף הזה עדיין עמד במרדו, עד שאחרי מספר ימים נחלה אחד מבני ביתו, ובני משפחתו של האיש הכריחוהו לבקש מחילה מן הרב.

"**היה** זה ביום שישי שלאחריו, הרב ישב אז בשטיבל החסידי שם ואמר שיעור לבעלי בתים, והאיש נכנס לשם לבקש מחילה מהרב בפני כל הציבור שישבו בשיעור של הרב, וביקש מחילה ליד ארון הקודש [עפ"י דין היה צריך גם לחלוץ מנעליו אך הרב וויתר לו על כך].

"**הרב** שאל אותו האם חוזר בו מעוללתו, ומשנענה שחוזר בו אמר לו הרב: "מחול לך" וכל הציבור ענה אחיו "מותר לך" ג' פעמים. [בזמנינו אם היה קורה כדבר הזה, היו מיד פונים לבג"ץ נגד הרב...]

דרכי החיים

בין איש לרעהו ומי כעמך ישראל סיפורים בני זמננו

השידוך

את המחילה השלימה השיג ישראל בעזרת בכיות נוראיות. אך בסיום בקשת המחילה ידע בוודאות שהצליח במשימה, לאחר שזכה בהבטחה מפורשת שהמחילה היא מכל הלב.

"חזרתי הביתה נקי. מטוהר מן האשמה האיומה של עלבון יהודי. חשתי קירבה להקב"ה - כמונה לא הרגשתי זה זמן רב. התחושה שלי הייתה שאני חוזר מאשפוז ארוך... ממאסר ממושך... עולם אחר קידם את פניו!"

מהר מאוד החל ישראל לשוב לעצמו, התחיל ללמוד בכוחות מחודשים. כאשר הגיעה ההצעה הבאה, והעניינים החלו להתקדם, החליט לפקוד את מעונו של... הסטייפלר! "פחדתי מאוד, אך רציתי את ברכתו. חשקה נפשי באות משמיים שסר עוונתי וחטאתי כופרה. העזתי, יצרתי קשר עם אחד מבני הבית. הלה האיץ בי להגיע מיד. בהגיעי אמרתי לאותו בן בית שאני פוחד פחד מוות להיכנס, ביקשתי ממנו שיוכיח את שמי ושם אימי. אך הלה ממש הכריח אותי להיכנס. "הוא רוצה ברכה על שידוך!" הכריז בקול...

לשמע שמי אורו פני הסטייפלר והוא חיידך אלי:

"השם יעזור לך, יעלה הזיווג יפה, בנין עדי עד!" והוא המשיך להביט בי, בחביבות... במאור פנים...

- - - ובאותו שבע התארס הבחור!!

* * *

מסכם ישראל: "ימים רבים חלפו, סיבבה ההשגחה ואת מפתן דלת ביתי עוברים שבורי לב לא מעטים. במהלך שיחות ארוכות שאני מנהל בשנים האחרונות עם עשרות אנשים, מנצנצת במוחי מחשבה אחת: מי יודע אם לא לעת כזאת - עברתי מה שעברתי. אני משמש כיום על תקן של יועץ, מסייע להרבה לבטים ומצוקות. נפגש אני פנים אל פנים עם בעיות חיים קשות, עם דיני שמים פתוחים, עם אנשים רצוצים הטובעים במצוקה שאין פתורנה נראה באופק - - -"

"עיני ולא זר מקרים קשים מאד, עיכובי שידוכים באופן מוזר ומחריד - - - ברגעים מסוימים אני מספר את סיפורי לאנשים אלה, אני אומר להם: שמה יש לכם שכן או אח, מכר או ידיד נעורים, אשר בלבו רובצת מרידות עליכם? לרוב, אין לאנשים הרבה כאלה. אבל כאשר רק מתעורר האדם להתחיל להרהר בענין, הקב"ה מסייע לו ופתאום צף בזיכרונו מקרה שכזה."

"ואז אז מצטרפים למקרה שלי אנשים נוספים שחזו זאת על בשרם: כאשר מאתרים את הנפגע ומבקשים הימנו סליחה ומחילה - רואים באחת המתקת דינים: כאילו סר מר הגזירה ומעתה הכל מתיישר!"

"תצא מכאן קריאה לבני הנעורים למגדול ועד קטן: רבותי; זהירות! היו חכמים קודם מעשה, עד אשר לא יבואו ימי הרעה ח"ו... בקרב הישיבות עלולה אונאת דברים להיות מצויה, פגיעות מילוליות אינן נדירות. בעצמי יודעני על יותר מכרית אחת שנרטבת בלילה בגלל עלבון..."

"הבה נכין לנו עתיד שמח בעזרת השם, נשמור על עצמנו מכל משמר בכל הנוגע לענייני בין אדם לחברו. בשעת רוגו וכעס ח"ו - נבליג בכל הכח! נניח לזה שממול להיות צודק, לא נכניעו, לא נכלימו, לא ניכנס לוויכוחים. נעשה את חשבון-חינו, נהיה חכמים ולא צודקים ונזכה את עצמנו בחיים טובים ומתוקים."

"הבה נכין לנו עתיד שמח בעזרת השם!"

את המעשה הבא סיפר הגאון רבי נתן איינפלד שליט"א, מחכמי עיר התורה בני ברק, כפי ששמע אותו אישית מבעל המעשה (לימים אף שילב אותו בחיבורו 'מנחת נתן' על אגדה)

כאשר נכנס ישראל (שם בדוי) לשידוכים הוצעו עבורו הצעות רבות. אך ראה זה פלא: גם מה שהיה נראה מתאים ככפפה ליד, כמכסה לסיר, תמיד התפוצץ ברגע האחרון.

הוא כמעט הגיע לכלל ייאוש. כמוצא אחרון החליט לעלות לסטייפלר וצ"ל. מחמת שמיעתו החלשה של הצדיק, רשם ישראל פתקא באותיות גדולות שם תיאור את מצבו הקשה - בציינו שאינו יודע מה מקטרטג עליו בשמים. בסיום ביקש ברכה לזיווג הגון בקרוב.

"איני יכול לברך אותך!" הגיב הסטייפלר קצרות והוסיף **"השם ירחם!"** ושוב נשמע קולו כקול הארי, בלשון הקודש ובאקצנט האופייני: **"איני יכול לברך אותך!"** והוא חזר ושקע בלימודו...

"פחד ורעד תקפו אותי" משחזר ישראל את הרגע האיום "נותרתי לעמוד על מקומי, לא הבנתי איזה חטאים רובצים עלי - מידת הדין שכזו! ניסיתי שוב להפציר רחמים, ושוב השיב לי בקול גדול: **"איני יכול לברך אותך!"**

"החלטתי לא להרפות. שלחתי לסטייפלר תלמיד חכם ידוע שיפציר בעבורי - מבלי לספר כלל שכבר הייתי בעבר... הוא אך שמע את שמי ומיד הגיב **"הרי כבר אמרתי: איני יכול לברך אותך! השם ירחם!"**

* * *

"חלפו מספר חודשים ובעל תשובה יקר ביקש ממני להיכנס איתו לסטייפלר. הוא כתב פתקא כמקובל, ואני צירפתי בשולי הדף, ובאותיות קטנות, את שמי ושם אמי. פחדתי להיכנס פנימה, הבעל תשובה נכנס ואני המתנתי בחוץ..."

"שמעתי כיצד הוא מרעיף על ראש האיש שפע ברכות, אך כאשר הבחין בשמי על הפתקא בקעה זעקה מפיו הקדוש: "ער איז נאך א מאל דא?! (הוא שוב כאן?!)" **"הרי כבר אמרתי: איני יכול לברך אותך! השם ירחם!"** - - -

"חזרתי לישיבה וזכרוני כיצד ראש הישיבה נחרד עד עמקי נשמתו מהמ"קרה "מה קורה כאן? משהו כאן צועק! מה רוצים ממך?"! ראיתי שרובצת עלי קללה ושהעניין אינו פשוט כלל. התפללתי להקדוש ברוך הוא בועקות, ובבכיות נוראיות, שיאיר את עיני - שאזכה לדעת על מה עשה השם לי ככה!"

* * *

כעת אנחנו מתנתקים מתפילותיו של ישראל ושבים לאחור, לאחת מפגישותיו:

מיד כאשר הגיע לאותה פגישה החליט לשלילה. הוא היה חסר ניסיון, לא ידע מה לומר, ופשוט ישב ושתק. שתק שתק ושוב שתק. הערב הסתיים בבית ישראל פגועה עד עמקי נשמתה - אך גם הוא מאוד הצטער על הצורה בה העניינים התגלגלו.

הימים חלפו והמקרה פרח מזיכרונו.

* * *

ממשיך ישראל לספר: **"פתאום האיר השם את עיני, ונזכרתי איך שגרמתי צער גדול באותה פגישה. לא היה לי צל של ספק שכאן טמונה הסיבה לחרון האף הגדול והנורא הזה!"**

לעיילי נשמת האשה החשובה

מרת דאָלא נחמה בת ר' שמואל משה ז"ל

יאהרצייט ד' מנחם אב

הוקדש ע"י הילדים שיחיו

יפה הרשקוביץ
נחלים

יצחק יהושע פישר
פתח תקוה

מרדכי מנדל
וינה

אסתר לאה בילדר
בני ברק